

Комунальний заклад вищої освіти
«Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради
Факультет початкової освіти та фізичної культури
Кафедра природничо-математичної, світоглядної освіти
та інформаційних технологій

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ

Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять
та самостійного опрацювання

Розробник/упорядник: Галина ГОЛЯ, викладач кафедри природничо-математичної,
світоглядної освіти та інформаційних технологій

Історія української державності та культури: методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійного опрацювання / уклад. Галина Голя. Луцьк, ФОП Мажула Ю., 2025. 37 с.

Рецензенти:

Віра Семещук – кандидат історичних наук, доцент, методист навчально-методичного кабінету Відокремленого структурного підрозділу «Дубенський педагогічний фаховий коледж» РДГУ

Тетяна Бортнюк – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Розглянуто на засіданні кафедри природничо-математичної,
світоглядної освіти та інформаційних технологій
Протокол № 7 від 30.04.2025

Схвалено до друку вченою радою факультету початкової освіти та фізичної
культури КЗВО «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради
Протокол № 12 від 21.05.2025

Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійного опрацювання з Історії української державності та культури спрямовані на поглиблення знань, отриманих під час лекційного курсу, а також на формування навичок самостійного аналізу історичних процесів і культурних явищ. Посібник містить тематичний план семінарських занять, перелік питань для обговорення, методичні вказівки до виконання самостійної роботи, рекомендований список літератури та джерел. Особлива увага приділяється розвитку умінь працювати з історичними документами, культурними артефактами та формуванню критичного мислення.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема. Найдавніші державні утворення на українських землях (Кімерія, Скіфія, Сарматія): історична, державотворча та культурна спадщина.....	5
Тема. Початки державності та культури на українських землях. Київська Русь. Галицько-Волинська держава.....	9
Тема. Козацька держава: культурні традиції та фізичне виховання в Запорізькій Січі.....	13
Тема. Українська культура періоду бароко (друга половина XVII–XVIII ст.)...16	
Тема. Національне відродження XIX — поч. XX ст.: особливості державотворення, значення спортивних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт» для розвитку культури.....	19
Тема. Особливості державотворення УРСР у воєнний час (1939-1945) та культурна післявоєнна відбудова.....	24
Тема. Державотворчі та культурні процеси незалежної України.....	29
Тема. Російсько-українська війна: імперський та культурний геноцид в Україні.....	33
Критерії оцінювання за роботу на семінарському заняття.....	36
Самостійне опрацювання.....	40

Вступ

Освітній компонент «Історія української державності та культури» посідає особливе місце у системі підготовки студентів вищої та фахової передвищої освіти. Вивчення історичного шляху становлення української держави, її політичних, соціально-економічних і культурних процесів формує у майбутніх фахівців національну свідомість, громадянську позицію, почуття патріотизму та відповідальності за подальший розвиток України.

Актуальність вивчення зумовлена потребою осмислення історичного досвіду українського народу в умовах сучасних викликів – збереження державності, мови, духовності та культурної самобутності. Саме семінарські заняття є однією з найважливіших форм освітнього процесу. Вони доповнюють лекційний курс, дозволяючи студентам не лише засвоїти історичний матеріал, а й активно осмислити його, критично проаналізувати події минулого, сформуванати власну позицію.

У вивченні історії української державності та культури, семінар виступає містком між знанням і мисленням, між інформацією та її осмисленням. Це простір, де народжується історична культура особистості – здатність аналізувати минуле, співвідносити його з сучасністю, бачити закономірності суспільного розвитку. Семінар є основним середовищем формування історичної компетентності, яка включає: знання історичних фактів і процесів; розуміння історичного контексту; вміння інтерпретувати минуле на основі джерел; усвідомлення впливу історії на сучасність; здатність формувати власну оцінку історичних явищ. Вивчення історії сприяє не лише засвоєнню фактологічного матеріалу, а й формуванню аналітичного мислення, вміння робити висновки з історичних подій і застосовувати їх у сучасному суспільному житті.

Запропоновані методичні рекомендації спрямовані на підвищення ефективності підготовки студентів до семінарських занять та організації їхньої самостійної роботи. Матеріали укладено з урахуванням сучасних освітніх стандартів, вони містять орієнтири для опанування ключових тем курсу, рекомендації щодо аналізу історичних джерел, а також питання для самоконтролю знань.

Методичні матеріали є цінним навчальним інструментом, покликаним допомогти студентам не лише засвоїти історичні знання, а й розвинути навички критичного мислення, наукового аналізу та самостійної роботи, що є важливими складовими професійної підготовки сучасного фахівця.